

Kinderkoepel

Pedagogisch werkplan

Gastouderopvang

Februari 2016

Dit document en haar inhoud is eigendom van De Kinderkoepel Thuisopvang B.V. en mag niet worden gebruikt of vermenigvuldigd zonder haar toestemming.

Inhoudsopgave pedagogisch werkplan gastouderopvang

Inleiding

Hoofdstuk 1: De gastouder

Hoofdstuk 2: Binnenkomst

Hoofdstuk 3: Eten en drinken

Hoofdstuk 4: Vrij spel binnen en vrij spel buiten

Hoofdstuk 5: Gestructureerde activiteiten

Hoofdstuk 6: Verzorgen /slapen

Hoofdstuk 7: Vertrek

Inleiding

Voor u ligt het pedagogisch werkplan van de gastouderopvang van de Kinderkoepel. Hiermee leggen wij vast hoe het pedagogisch beleid uitgevoerd wordt en wat klanten daarvan kunnen verwachten bij de gastouderopvang.

Het pedagogisch werkplan bestaat uit zeven hoofdstukken.

Dit pedagogisch werkplan is geschreven voor alle gastouders. Voor gastouders biedt dit pedagogisch werkplan de leidraad voor hun werk. Voor vraagouders is te lezen hoe wij de kwaliteit van opvang nastreven, het kind staat hier centraal.

De ontwikkeling van het kind loopt als een rode draad door het hele pedagogisch beleid heen. De gastouders dragen bij aan ieder stukje ontwikkeling, het is te vergelijken met een puzzel waar elk stukje zijn eigen plekje heeft. In dit werkplan wordt een aantal momenten, de puzzelstukjes (hoofdstuk 2 t/m 7) van de dag beschreven met daarbij het pedagogisch handelen zoals de Kinderkoepel van belang acht.

Deze momenten worden geregeld geobserveerd door de gastouders en nadien besproken tijdens de evaluatiegesprek. Bij dit evaluatiegesprek zijn vraag- en gastouder aanwezig, het gesprek wordt geleid door een bemiddelingsmedewerker van de Kinderkoepel. Het is voor het welbevinden van het kind van belang dat tijdens deze momenten het kind bij het pedagogisch handelen van de gastouder veiligheid en geborgenheid ervaart. Hierdoor komen de sociale en persoonlijke competenties van het kind goed tot ontwikkeling.

Grote bron van inspiratie is het boekje "Hoe gaat het met jou"? geschreven door Marielle Balledux en Josette Hoex geweest.

Bij pedagogische vragen kunnen zowel de vraag- als de gastouder terecht bij de bemiddelingsmedewerkers gastouderopvang. In dit werkplan zijn de werkwijzen veelal in adviezen en tips voor de gastouders vertaald.

Hoofdstuk 1: De gastouder

Het hebben van vertrouwen in de gastouder is de basis van waaruit het kind zich verder kan ontwikkelen. De gastouder zorgt voor structuur en daarmee houvast in een dag, bijvoorbeeld door regelmaat in eetmomenten, bij het slapen gaan en middels de tussendoortjes (fruit of een koekje).

Gastouder zijn is meer dan alleen oppassen. Er wordt van onze gastouders een professionele houding verwacht. Een gastouder is medeverantwoordelijk voor de opvoeding en begeleiding van het kind en zorgt ervoor dat het kind verschillende activiteiten kan ondernemen, op een positieve manier wordt ondersteund in zijn ontwikkeling en dit alles in een sfeer waarin het kind zich geborgen voelt. De gastouder draagt waarden en normen over op het kind. Daarnaast zorgt een gastouder ervoor dat de ouder(s) goed op de hoogte blijft van de ervaringen van het kind in het gezin. De gastouder is in staat om gedegen afspraken met de ouder(s) te maken, waarin beiden zich kunnen vinden en zich aan houden. Gastouders moeten zich kunnen wapenen tegen overbelasting en te hoge werkdruk. Privéafspraken worden zoveel mogelijk buiten werktijd gepland. Niet iedereen kan dus zomaar gastouder voor de Kinderkoepel worden.

Wij vragen gastouders duidelijk te zijn naar het kind en adviseren een voorspelbaarheid in gedrag, dat geeft kinderen zekerheid.

Probeer door positieve benadering kinderen duidelijk te maken wat wel en niet kan/mag. Gaan ze over gedragsregels van omgangsnormen heen, haal een kind dan even uit de situatie en vertel duidelijk wat je van hem verwacht. De oudere kinderen kun je vragen zelf na te denken over zijn gedrag om het daarna met elkaar te bespreken.

Het is voor kinderen erg belangrijk ze te belonen voor hun goed gedrag, vaak is een aai over de bol of even de duim omhoog steken voldoende. Belonen werkt vaak beter dan straffen. Probeer een kind altijd positief te benaderen, vooral als een kind geneigd is om negatieve aandacht te vragen. Werken met een beloningssysteem werkt vaak veel beter. Als kinderen hun boterham opeten of bij het zindelijk worden op het toilet hebben geplast mogen ze bijvoorbeeld een sticker plakken.

Als er problemen zijn overleggen vraagouder en gastouder in eerste instantie samen en zoeken zij naar een passende oplossing. Probeer straffen van thuis niet door te trekken naar de gastouder en probeer het andersom ook niet te laten gebeuren.

Onze gastouders krijgen twee maal per jaar een evaluatiegesprek, onderdeel van dit gesprek is het pedagogisch handelen van de gastouder. Ook vinden er onverwachte huisbezoeken plaats waarin de bemiddelingsmedewerker o.a. het pedagogisch handelen van de gastouders toetst.

Hoofdstuk 2: Binnenkomst

Gastouders en vraagouders kunnen samen het tijdstip van brengen bepalen. De gastouder heeft een geordende situatie gecreëerd en heeft voldoende tijd om het kind te ontvangen. De gastouder begeleidt het kind en ouder in het afscheid nemen. Komt het kindje voor de eerste keer krijgt het extra aandacht om het afscheid van papa en mama makkelijker te maken.

Soms lukt het afscheid beter als een kind zijn/haar knuffel meeneemt, een favoriete stuk speelgoed of een foto van papa en mama. Gastouder en vraagouders kunnen zelf afspraken maken over het afscheid nemen.

Wij adviseren de gastouder in ieder geval materialen klaar te zetten waar kinderen zelf mee kunnen spelen, een uitdagend speelmoment zal papa en mama snel doen vergeten.

Een kind mag best verdrietig zijn tijdens het afscheid nemen. Indien het kind de gastouder als een veilig opvangadres ervaart zal dit verdriet snel overgaan en gaat het kind over tot de orde van de dag.

Bij kinderen in de basisschoolleeftijd worden er vaak afspraken gemaakt over het brengen naar school of zelfstandig naar school gaan.

Vangt de gastouder drie of meer kinderen op dan heeft zij een achterwacht voor die dag geregeld. Een achterwacht wordt alleen ingezet in geval van calamiteit, is telefonisch goed bereikbaar en kan binnen 15 minuten op de opvang locatie aanwezig zijn.

Indien de ouders gescheiden zijn kunnen de gastouders en de vraagouders zelf afspraken maken over de omgang met het kind. Om de gastouder te ondersteunen heeft de Kinderkoepel een protocol opgesteld met formulieren om desgewenst de afspraken vast te leggen.

Hoofdstuk 3: Eten en drinken

De gastouder zorgt dat de voeding van een baby zoveel mogelijk afgestemd is op het voedingspatroon van thuis. Afspraken kunnen gemaakt worden over hoeveelheden, potjes of vers e.d. Gastouders en vraagouders maken hier onderling afspraken over. De gastouder let bij het klaarmaken van de fles of bij het opwarmen van borstvoeding op de hygiëne. De gastouder neemt tijd voor het geven van de fles, zorgt voor een rustige omgeving en heeft voldoende lichaamscontact met de baby.

Vanaf het moment dat kinderen aan tafel kunnen zitten zijn de eet- en drinkmomenten ook leermomenten. Kinderen leren dat het gezellig is om met elkaar aan tafel te zitten en leren op hun beurt te wachten (sociale vaardigheden). Wij adviseren de kinderen te stimuleren het eten zelf klaar te maken en om met bestek te eten. D.m.v. het zelf klaar maken en het zelf eten van brood worden ook motorische vaardigheden gestimuleerd. De kinderen leren wat lekker is, wat zij willen en leren keuzes te maken. Dit proces wordt gestuurd door de gastouder.

Als de grotere kinderen aan tafel eten kunnen de kleinere kinderen in de wipstoel/kinderstoel erbij zitten zodat het eten/drinken een sociale activiteit wordt.

Kinderen bewegen veel, zijn vaak actief en energiek dus hebben goede voeding en voldoende vocht nodig. Het is voor kinderen van belang dat ze over de hele dag verspreid met regelmaat iets drinken. Dit kan op verzoek van het kind zijn maar de gastouder biedt ook op vaste momenten de kinderen drinken aan. Tussendoor water drinken helpt goed tegen de dorst en is gezond. Probeer het gebruik van pakjes sap en tuitbekers te beperken en leer de kinderen uit een normale beker te drinken.

Gastouder en vraagouder bespreken samen het snoepbeleid. Vanuit de Kinderkoepel adviseren wij beperkt om te gaan met snoepen. Eén koekje of snoepje per dag is voldoende, daarbij kan er rekening gehouden worden met de tussendoortjes van die dag. Gastouder en vraagouders maken zelf afspraken over het snoepen. Natuurlijk is het gezellig om eens iets te snoepen met elkaar maar wij adviseren om dit zoveel mogelijk te beperken, maak er een activiteit van (bijv. koekjes bakken en er dan één opeten)

Op www.voedingscentrum.nl staan nuttige tips over eten en drinken.

Tijdens het bereiden van eten en drinken let de gastouder op de hygiëne. De gastouder wast goed haar handen alvorens voedingsmiddelen aan te raken. Voeding wordt gecontroleerd op versheid (houdbaarheidsdatum!) en temperatuur. Verse levensmiddelen worden goed gewassen.

De materialen die de gastouder gebruikt zijn van stevig afwasbaar materiaal. Keukendoekjes, theedoeken en handdoeken worden dagelijks verschoond. Rauw en bereide producten worden van elkaar gescheiden net als schone en gebruikte materialen.

Hoofdstuk 4: Vrij spel binnen en vrij spel buiten

Het is goed voor kinderen om delen van de dag zelf te spelen. De gastouder laat kinderen vrij om zelf te ontwikkelen, zichzelf te leren vermaken en kunnen doen wat zij zelf leuk vinden. Het vrij spelen is ook een moment om even van een afstand naar het kind te kijken hoe het zich ontwikkelt en waar voorkeuren liggen. Gastouders hebben voldoende speelgoed in huis.

Een handige website is www.speelgoed.nl. Op deze site kun je via de speelgoedwijzer het juiste speelgoed voor je gastkind kiezen.

Wij verwachten van gastouders dat zij het speelgoed controleren op veiligheid: "Als het speelgoedartikel aan de wettelijke veiligheidseisen voldoet, worden op de verpakking of op het speelgoed zelf de letters "CE" aangebracht.

Voldoende betekent niet te weinig maar zeker ook niet te veel zodat kinderen op een juiste wijze een keuze kunnen maken. Het is van belang dat kinderen zelf hun speelgoed kunnen kiezen, wij adviseren kinderen de mogelijkheid te bieden om zelf een aantal speelgoedartikelen te kunnen pakken. Speelgoed waar de gastouder de kinderen onder begeleiding mee wil laten spelen adviseren wij de gastouder hoog of in een dichte kast te zetten.

Tijdens het vrij spel ontdekken kinderen hun eigen ik. Delen gaat hen soms moeilijk af en zo leren zij omgaan met ruzie met andere kinderen. De gastouder begeleidt de kinderen in deze ontdekkingstocht.

Voor kinderen is het fijn om iedere dag even naar buiten te kunnen. Even lekker rennen en een frisse neus halen. Ook buiten is het goed voor kinderen om op momenten zelf te spelen. Zand en water is voor ieder kind een feest! Met ballen kunnen kinderen al van kleins af aan spelen. Simpele activiteiten om buiten te doen zijn bijvoorbeeld stoepkrijt en bellenblaas. Maar een wandeling maken, even naar de speeltuin, eendjes voeren of een boodschap doen kan ook voldoende zijn om er even tussenuit te zijn. Voor baby's is het ook van belang dat zij elke dag naar buiten gaan, een goede kinderwagen is hiervoor van belang.

Zodra kinderen kunnen klauteren biedt een klimtoestel een heuse uitdaging. Denkt u wel aan de veiligheid van de kinderen, bijv door rubber tegels onder het klim/glijtoestel te plaatsen. Niet alle gastouders hebben de mogelijkheid om bij het opvangadres een speeltoestel te plaatsen, wij adviseren dan wel om dagelijks met kinderen naar buiten te gaan. Met oudere kinderen kunnen afspraken gemaakt worden over het verkennen van de buurt!

Voor kinderen is het leuk om erop uit te gaan. Even naar de speeltuin of de kinderboerderij is voor kinderen al een hele belevenis en een uitstap op zich. Gastouders en vraagouders overleggen of het kind ergens mee naar toe mag en hoe het kind mag vervoerd worden. Op de fiets en in de auto worden goede zitjes en stoeltjes gebruikt. Een autostoeltje moet voldoen aan de nieuwste Europese normen voor veiligheid. Een autostoeltje moet goedgekeurd zijn volgens ECE-reglement 44/03 of 44/04.

Veilige kinderstoeltjes kun je herkennen aan de oranje keurmerksticker. De Europese norm voor fietszitjes is NEN-EN 14344.

Nadere informatie www.kinderzitjes.nl.

Tip: Gaan kinderen mee naar een openbare gelegenheid geef hen iets van een ketting, button of ander zichtbaar ding waar u uw telefoonnummer en/of het telefoonnummer van de ouders op schrijft.

Hoofdstuk 5: Gestructureerde activiteiten

Kinderen kunnen vaak goed zelf spelen maar het is natuurlijk leuk om samen iets te ondernemen. Dit hoeven niet altijd uitgebreide knutselwerkjes te zijn maar denk ook eens aan samen een toren bouwen, een boekje lezen, een puzzeltje maken, muziek maken, kleuren enz. Tip: foto maken van de gebouwde toren om aan mama en papa te laten zien?

Ook kinderen laten helpen met de tafel dekken, afwassen, opruimen en eten maken kan tot een activiteit behoren als u het maar samen met het kind of met de kinderen doet. Baby's kunt u lekker op schoot nemen om te knuffelen, liedjes zingen of lekker spelen op de grond.

Ook verschonen en een fles geven kunt u rekenen als een activiteit als u maar de tijd neemt voor het kind en voldoende lichaamscontact met het kind heeft.

Verjaardagen maar ook Moederdag /Vaderdag en de feestdagen zijn goede aanleidingen om een extra leuke activiteit met elkaar te organiseren.

Tip: Zolang de kinderen een feestmuts op willen kunnen de andere kinderen een muts voor de jarige maken.

Tip: Kleine cadeautjes zijn zo geknutseld, kinderen hebben dan een zelf gemaakt presentje voor een jarige familielid of voor Vaderdag/Moederdag.

Hoofdstuk 6: Verzorgen / slapen

Een goede hygiëne bij kinderen is belangrijk om virussen en besmetting van ziektes te voorkomen. De gastouder is hierin ook een voorbeeld voor de oudere kinderen. Standaard hygiëne zoals handen wassen voor het eten, handen wassen na toilet gebruik, hand voor je mond als je hoest, gebruik van papieren zakdoekjes enz. zijn hier voorbeelden van.

Bij baby's en jonge kinderen ligt een groot deel van de lichamelijke verzorging bij de gastouder. Kinderen krijgen op tijd een schone luier, vieze neuzen worden afgeveegd, vieze handen en toetjes worden schoongemaakt. Als kleding vies is wordt het kind verschoond. Bij zorg op een commode let de gastouder goed op dat het kind er niet af kan rollen en laat de gastouder het kind nooit alleen.

De gastouder is verantwoordelijk voor een veilige en hygiënische slaappleaats die goed geventileerd en rustig is. De Kinderkoepel heeft hiervoor een protocol preventie Wiegendood opgesteld. Baby's slapen in een wieg, ledikant of campingbedje dat veilig is. Daarbij is het belangrijk dat er geen zachte materialen (zoals kussens of knuffels) in het bedje liggen, zodat het kind hier niet tegenaan rolt en in ademnood komt. Het beddengoed is ook belangrijk, door slechte ventilatie en teveel lagen kan een kind het te warm krijgen of kan zijn ademhaling worden belemmerd. Beddengoed wordt regelmatig verschoond en gewassen (minstens 1 keer per week). Ieder kind heeft zijn eigen beddengoed.

Baby's slapen bij voorkeur alleen in een bedje en niet in de box of wipstoel en liggen alleen op een kamer. Een baby die nog niet kan draaien, wordt altijd op zijn rug te slapen gelegd. Gastouders en vraagouders overleggen met elkaar wanneer het kind oud genoeg is om in een "groot" bed te slapen.

De gastouder let bij de verzorging ook op de fysieke gesteldheid van het kind, o.a. signalen van lichamelijk letsel, aanwezigheid van huidaandoeningen maar ook mogelijke aanwezigheid van hoofdluizen worden gesignaleerd.

Op de site www.rivm.nl is alle informatie over hoofdluis te vinden.

Campingbedjes:

Naar aanleiding van een onderzoek van campingbedjes in de gastouderopvang is de volgende conclusie getrokken.

Campingbedjes zijn in de originele staat toegestaan en veilig. Een op het oog passend extra matras in het campingbedje is niet veilig. De flexibele bedzijde zorgt voor een grotere ruimte die een mogelijke beknelling en verstikking kan veroorzaken. Om deze reden heeft de stichting 'Wiegendoed en veiligheid' hun informatie aangepast (op de website) en adviseert om maar één matras te gebruiken, namelijk de bijgeleverde vaste dunne matras.

Hoofdstuk 7: Vertrek

Rond het tijdstip dat ouders hun kind komen halen is er door de gastouder weer gezorgd voor een rustige sfeer in huis, zodat de ouders niet in een hectisch huishouden terecht komen.

De gastouder zorgt ervoor dat de kinderen goed verzorgd, dat wil zeggen met een schone luier, schone kleding en fris gezicht met de ouder mee naar huis kan.

De gastouder neemt voldoende de tijd om de overdracht te voeren en om het gastkind uit te zwaaien.

